

Sygeplejen i anæstesisygeplejen – en kerneopgave?

Et kvalitativt studie af sygeplejen i anæstesisygepleje.

Baggrund: I 1999 udgav Dansk Sygeplejeråd i anledningen af 100-års jubilæet en prisopgave, hvor visionsgruppen skulle give deres bud på sygeplejerskens rolle i det 21. århundrede.

Den vindende prisopgave blev skrevet af Ulla Fasting, sygeplejerske og tidligere medlem af Det Ethiske Råd. (Buus, 1999) Fasting mente, at sygeplejens generalistuddannelse ikke ville kunne honorere patienternes forventninger i det 21. århundrede, og at det ville blive nødvendigt med flere specialuddannede sygeplejersker. Den forudsigelse fik Fasting ret i, da der i dag findes syv specialuddannelser indenfor sygeplejen, herunder specialuddannelsen i anæstesiologisk sygepleje. Spørgsmålet i 1999 var, om vi ville uddanne lægeassistenter i stedet for sygeplejersker og derved *"udvikle os til at blive halvstuderede røvere, som kan lidt af alt, men ikke har noget selvstændigt fag"* (Nielsen, 1999, p. 3). Argumentet var, at hvis sygeplejens kliniske kompetence blev sat lig med naturvidenskabelig viden, så ville respekten for sygeplejersker som faggruppe falde, da sygeplejerskerne ikke ville kunne noget, som de andre ikke kan mindst lige så godt. Det ville måske give dem en stærkere faglig identitet, men Fasting mente, at det kunne være en forkert faglig identitet, og formulerede det således; *"At sygeplejersker har problemer med at identificere og præcisere fagets genstandsområde og paradigme, må ikke få os til at tabe modet. Problemet løses ikke ved at betragte faget som biologisk baseret. Det rejser bare en række andre problemstillinger"* (Nielsen, 1999, p. 5). Fastings oplæg samt den efterfølgende debat viser i al tydelighed en debat, som stadig er aktuel tyve år senere. *Hvad er sygepleje?* I 2021 indføres tænkehorisonten *excellent sygepleje* på Sygehus Lillebælt, hvor alle afdelinger skal sætte sygepleje, og hvad sygeplejen kan, på dagsordenen, herunder også anæstesisygepleje. Dette synliggjorde, at anæstesisygeplejen har svært ved at definere, hvori sygeplejen består i anæstesispecialt. Både af anæstesisygeplejerskerne selv, men også af deres sygeplejerskekollegaer, hvor holdningen synes at være at anæstesisygeplejen er præget af at være fokuseret på behandling og ikke på omsorg og pleje. **Formålet** med specialt er gennem et kvalitativt studie at undersøge, hvorledes sygeplejen i anæstesisygepleje opleves af

anæstesisygeplejerskerne selv, hvor problemstillingen uddybes og suppleres af følgende forskningsspørgsmål;

Hvordan oplever anæstesisygeplejerskerne forholdet til anæstesilægerne? Oplever anæstesisygeplejerskerne at anæstesilægerne har monopol på anæstesen?

Fænomenet, som undersøgelsen søger at afdække, er, om anæstesisygeplejerskerne er hæmmet af deres fagrelation til anæstesilægerne og om de føler, at de bare følger opskrifter, samt at der er et *dem og os*.

Oplever anæstesisygeplejerskerne et paradoks mellem sygeplejen, drift og de instrumentelle færdigheder?

Fænomenet, som undersøgelsen søger at afdække, er, om sygeplejen har udviklet sig i takt med lægevidenskaben. I dag består sygeplejen af flere biomedicinske opgaver, men de er ikke blevet en integreret del af sygeplejen og italesættes ofte som modsætninger i litteraturen. Men opleves de også sådan af anæstesisygeplejerskerne?

Den anvendte **metode** er tre fokusgruppeinterview, hvor anæstesisygeplejerskernes egne oplevelser i forhold til sygepleje, fagfællesskab og drift undersøges. Fokusgruppeinterviewene blev udført på tre forskellige sygehuse. Fundene diskuteres og fortolkes ved Ricoeurs fortolkningsmetode (Simony, 2018). **Resultaterne** er, at anæstesisygeplejerskerne har stor bevidsthed omkring de sygeplejehandlinger, de udfører, men at de er hæmmet af at arbejde under delegeret ansvar, hvor anæstesisygeplejerskerne har svært ved at argumentere for sygeplejen i anæstesispecialet. Begrebsrammen *Fundamentals of Care* tilbyder et værktøj (Muntlin, 2021), hvor anæstesisygeplejerskernes oplevelser sættes ind i rammen og kan bruges til at tydeliggøre sygeplejen og dens betydning for den bedøvede patient. Specialet **konkluderer**, at oplevelsen af sygepleje omfatter temaer som fysiske behov, modtagelse og relation. Det, der dominerer sygeplejen, er at være der for patienten gennem hele forløbet, også når patienten sover, og man ikke har en dialog.

Anæstesisygeplejerskerne er bevidste om, at de udøver grundlæggende sygepleje, men anæstesisygeplejerskerne oplever at være dårlige til at argumentere for eller tage ejerskab af sygeplejen under en bedøvelse. Anæstesisygeplejerskerne oplever at være hæmmet af samarbejdet med anæstesilægerne, og de oplever, det er svært at sige, hvornår der er tale om sygepleje og ikke delegeret ansvar. Anæstesisygeplejerskerne er hæmmet af anæstesilægerne, men ikke, fordi de

oplever, at de bare følger opskrifter, men fordi konteksten for anæstesisygeplejen er, at anæstesilægerne sætter rammerne. Indenfor den ramme bestemmer de selv, hvordan sygeplejen skal komme til udtryk, men alligevel oplever de ikke at have indflydelse på deres egen profession, idet de oplever at skulle spørge om lov, hvorfor dette hæmmer udviklingen og lysten til at udforske. Drift spiller en betydelig rolle i anæstesisygeplejerskernes virke, hvor tiden er en begrænset ressource, som man bliver målt og vurderet på, men med erfaringen lærer anæstesisygeplejerskerne at sætte patienten først og stoppe op, når behovet for dette ses. Anæstesisygeplejerskerne oplever ikke et paradoks mellem sygeplejen og de instrumentelle færdigheder, de kombinerer disse og anskuer dem som tekniske og ikke-tekniske færdigheder. De kan ikke stå alene, men kombinationen sikrer god sygepleje.

Referencer:

Buus, N. (1999). *Visioner for det 21. århundredes sygeplejerske.*

Dahl, S. (2009). Fra "vikarassistent i narkose og andet forefaldende arbejde" til specialuddannet sygeplejerske. *FSAIO jubilæum, 1*, 8-12.

Nielsen, B. K. (1999). Biosygepleje og omsorg kan ikke forenes. *Sygeplejersken, 44*, 28-31.

<https://dsr.dk/sygeplejersken/arkiv/sy-nr-1999-44/biosygepleje-og-omsorg-kan-ikke-forenes>

Muntlin, Å. J., Eva. (2021). *Fundamentals of care*

En introduktion til begrebsrammen (Vol. 1). København: Munksgaard.

Simony, C. a. e. a. (2018). A Ricoeur-inspired approach to interpret participant observations and interviews. *Global qualitative nursing research, 5*, 1-10.

Kontaktinformation:

Henriette Simone Petersen

Anæstesisygeplejerske og cand.cur.

26256312

Henriette.simone.petersen@rsyd.dk